Innkaupastefna Borgarbyggðar

Það er stefna Borgarbyggðar að innkaup sveitarfélagsins stuðli að hagkvæmni í rekstri og hvetji um leið til nýsköpunar og framsækinnar þróunar í atvinnulífi, með virðingu fyrir umhverfi og samfélagi að leiðarljósi.

Borgarbyggð vinnur að því með eftirfarandi hætti:

- Að við innkaup sé þess gætt að ákvæðum laga og reglna er varða innkaup sé fylgt í hvívetna.
- Að gætt sé jafnræðis þeirra sem viðskipti eiga við sveitarfélagið.
- Að innkaupareglur og innkaupaaðferðir séu skýrar og gagnsæjar.
- Að beitt sé markvissum og skipulögðum vinnubrögðum við innkaup og með þeim stuðlað að hagkvæmni í rekstri og framkvæmdum sveitarfélagsins.
- Að við innkaup sé auk kostnaðar tekið tillit til gæða-, umhverfis- og mannréttindasjónarmiða.
- Að stuðla að samkeppni á markaði varðandi sölu á vörum, verkum og þjónustu til sveitarfélagsins.
- Að samræma innkaup fyrir einstaka stofnanir og fyrirtæki sveitarfélagsins að svo miklu leyti sem hagkvæmt þykir.

Samþykkt í sveitarstjórn Borgarbyggðar,

x.x.2026

INNKAUPAREGLUR BORGARBYGGÐAR

I. kafli. Almenn ákvæði

1. gr.

Tilgangur

Tilgangur með reglum þessum er að stuðla að vönduðum, hagkvæmum og vistvænum innkaupum og tryggja gæði vöru, þjónustu og verka sem Borgarbyggð kaupir.

Reglum þessum er ætlað að vera lögum um opinber innkaup nr. 120/2016 (hér eftir lög um opinber innkaup eða lögin) til fyllingar og útfæra nánar framkvæmd innkaupa hjá sveitarfélaginu.

2. gr.
Gildissvið

Reglur þessar gilda fyrir Borgarbyggð og allar stofnanir og deildir sem reknar eru af sveitarfélaginu sbr. ákvæði í lögum um opinber innkaup. Reglurnar taka ekki til fyrirtækja í eigu sveitarfélagsins, samtaka eða samlaga sem sveitarfélagið á aðild að með öðrum sveitarfélögum, þó að lög um opinber innkaup geti gilt um þau, sbr. 3. gr. laganna.

Reglurnar taka til allra innkaupa sveitarfélagsins. Við innkaup skal enn fremur fylgt lögum um opinber innkaup og lögum um framkvæmd útboða nr. 65/1993, sem og öðrum lögum og reglugerðum sem kunna að vera settar og ná til sveitarfélaga.

3. gr.
Samningar sem innkaupareglurnar taka til

Innkaupareglur þessar taka til samninga um fjárhagslegt endurgjald sem sveitarfélagið gerir við einn eða fleiri utanaðkomandi aðila og hafa að markmiði framkvæmd verks, sölu vara eða veitingu þjónustu í skilningi laga um opinber innkaup.

4. gr.
Samningar undanþegnir ákvæðum innkaupareglnanna

Innkaupareglur þessar taka ekki til samninga sem undanþegnir eru ákvæðum laga um opinber innkaup, s.s.:

- Þjónustusamninga er varða atriði sem tilgreind eru í 11. gr. laga um opinber innkaup. Meðal þeirra eru vinnusamningar, lánssamningar, samningar um kaup eða leigu á jörðum eða fasteignum, tiltekin fjármála- og lögfræðiþjónusta, almannavarnir og tiltekin forvarnaþjónusta, tilteknar rannsóknir og þróun á þjónustu, sbr. nánar ákvæði 11. gr. laganna.
- Samninga aðila sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og póstþjónustu, sbr. 9. gr. laga um opinber innkaup. Um slíka samninga gildir reglugerð nr. 340/2017 um innkaup aðila sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og póstþjónustu.
- Samninga sem gerðir eru á grundvelli einkaréttar eða sérleyfis, skv. 12. gr. laganna.
- Samninga milli opinberra aðila á grundvelli 13. gr. laganna.
- Þjónustusamninga sem í raun eru styrktarsamningar.

Um opinbera samninga um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu fer skv. 92. gr. laga um opinber innkaup, sbr. reglugerð nr. 1000/2016 um innkaup sem falla undir félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu samkvæmt lögum um opinber innkaup.

Að öðru leyti vísast til laga um opinber innkaup.

5. gr.
Meginreglur við innkaup

Gæta skal jafnræðis, meðalhófs og gagnsæis við innkaup. Óheimilt er að mismuna aðilum á grundvelli þjóðernis eða takmarka samkeppni með óeðlilegum hætti. Viðeigandi ráðstafanir skulu gerðar til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í innkaupaferli til að tryggja jafnræði.

Það telst ekki andstætt jafnræði að áskilja að vara sé afhent, þjónusta veitt eða verk unnið á tilteknum stað, enda byggist slíkur áskilnaður á málefnalegum ástæðum. Slíkur áskilnaður má þó aldrei fela í sér ómálefnalega mismunun gagnvart fyrirtækjum utan sveitarfélagsins né fela í sér ólögmæta kröfu um staðbundna starfsstöð eða framleiðslustað sem gengur lengra en málefnalegar þarfir innkaupanna krefjast.

II. kafli. Ábyrgð, umsjón og eftirfylgni með innkaupum

6. gr.
Ábyrgð á innkaupum

Byggðarráð ber ábyrgð á innkaupum sveitarfélagsins. Sviðsstjórar bera ábyrgð á að innkaup sviða séu í samræmi við innkaupastefnu, innkaupareglur og fjárhagsáætlun sveitarfélagsins. Ábyrgðin nær til innkaupa stofnana sem undir hvern sviðsstjóra heyra. Forstöðumenn stofnana bera ábyrgð á innkaupum sinna stofnana í umboði sviðsstjóra. Sviðsstjóri fjármála- og stjórnsýslusviðs ber ábyrgð á innkaupum sem heyra undir fleiri en eitt svið.

7. gr.
Umsjón með innkaupum

Sveitarstjóri er prókúruhafi sveitarfélagsins, sbr. 4. mgr. 55. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Sveitarstjóra er heimilt að veita öðrum starfsmanni sveitarfélagsins prókúru að fengnu samþykki sveitarstjórnar ef svo ber undir.

Sviðsstjórum er heimilt að stofna til útgjalda fyrir hönd sveitarfélagsins innan ramma fjárhagsáætlunar hverju sinni og bera þeir ábyrgð á innkaupum sinna stofnana og deilda. Sviðsstjórar geta veitt einstökum starfsmönnum heimild til að stofna til útgjalda. Öllum sem heimild hafa til að stofna til útgjalda ber að staðfesta að þeir hafi kynnt sér efni innkaupareglna sveitarfélagsins og að þeir muni fylgja þeim við innkaup. Sveitarfélagið heldur skrá yfir þá starfsmenn sem hafa heimild til að stofna til útgjalda og ber sviðsstjóri fjármála og stjórnsýslusviðs ábyrgð á að viðhalda skránni.

Umhverfis- og skipulagssvið sveitarfélagsins sér um útboð og samninga á verklegum framkvæmdum sveitarfélagsins.

Fjármála- og stjórnsýslusvið sveitarfélagsins sér um og hefur frumkvæði að því að samræma innkaup sveitarfélagsins þegar um er að ræða vöru eða þjónustu sem stofnanir sveitarfélagsins hafa almenn not fyrir.

8. gr.
Stuðningur, eftirfylgni og samræming innkaupa

Innkauparáð sveitarfélagsins er skipað sveitarstjóra og sviðsstjórum og skulu innkaupamál tekin reglulega upp á framkvæmdaráðsfundum. Sveitarstjóri boðar og stýrir fundum innkauparáðs og ber ábyrgð á því að innkaupamál séu tekin reglulega fyrir.

Innkauparáð hefur yfirumsjón með framkvæmd og samræmingu innkaupa og eflingu innkaupaþekkingar hjá sveitarfélaginu, auk þess sem það hefur eftirlit með að svið, deildir og stofnanir fylgi innkaupastefnu og innkaupareglum sveitarfélagsins.

Innkauparáð veitir aðstoð og er til ráðgjafar um innkaup sveitarfélagsins. Innkauparáð setur árlega markmið um árangur innkaupa í samræmi við innkaupastefnu sveitarfélagsins og skilgreinir mælikvarða til að meta árangur. Það fylgir markmiðum eftir og metur framkvæmd þeirra, auk þess sem ráðið sér um að nauðsynlegar úrbætur nái fram að ganga.

Sviðsstjórar skulu fylgjast með innkaupum, hver á sínu sviði og vera forstöðumönnum til aðstoðar við innkaup og framfylgd innkaupareglna. Þeir skulu stuðla að og fylgjast með samræmingu innkaupa innan sinna sviða. Sviðsstjórar skulu, í samvinnu við innkauparáð, leitast við að samræma innkaup milli allra sviða og stofnana sveitarfélagsins og fylgjast með því að upplýsingar séu tiltækar um innkaup, m.a. svo hægt sé að fylgja skilgreindum mælikvörðum.

Fjármálastjóri sér um að tiltækar séu upplýsingar um heildarinnkaup, m.a. í samræmi við skilgreinda mælikvarða, og að þær berist innkauparáði, viðkomandi sviðsstjórum, forstöðumönnum stofnana og öðrum eftir atvikum.

III. kafli. Undirbúningur innkaupa

9. gr.
Mat á þörf fyrir innkaup

Áður en ákvörðun er tekin um innkaup, útboð undirbúið eða samið um framkvæmd verks, kaup á vöru eða veitingu þjónustu, skal greina þörfina fyrir innkaup. Mikilvægt er að það sé gert í samráði við væntanlega notendur og jafnframt íhugað hvort þörfin verði uppfyllt eftir öðrum leiðum, s.s. með breyttu vinnulagi, endurnýtingu, þjónustu eða á annan hátt.

10. gr.
Skilgreining innkaupa og upplýsingagjöf

Skilgreina skal vel það sem á að kaupa. Þar sem seljendum er gefið svigrúm til að útvega vöru eða þjónustu, eða til að framkvæma verk, skulu þarfir sveitarfélagsins skilgreindar nákvæmlega og þau skilyrði sem vara, verk eða þjónusta á að uppfylla. Setja skal fram forsendur um gæði, umhverfisáhrif og vistferilskostnað eins og kostur er.

Við innkaup og innkaupapöntun skal enn fremur tilgreina hver pantar, hvaða svið eða stofnun viðkomandi vara eða þjónusta tilheyrir og önnur þau atriði sem máli skipta.

11. gr.
Val á aðferð við innkaup

Við innkaup skal ávallt kanna fyrst hvort Borgarbyggð sé aðili að miðlægum samningum Ríkiskaupa, sbr. 40. gr. laganna**.** Að jafnaði skal nýta slíka samninga, en heimilt er að víkja frá þeim ef sýnt er fram á að önnur innkaup eða staðbundnir samningar séu sannanlega hagkvæmari fyrir sveitarfélagið, að höfðu samráði við sviðsstjóra fjármála- og stjórnsýslusviðs.

Áður en ákvörðun er tekin um aðrar innkaupaaðferðir og samið um framkvæmd verks, kaup á vöru eða veitingu þjónustu, skal lagt mat á hvaða aðferð henti við innkaupin, með tilliti til eðlis og umfangs þeirra, sbr. einnig önnur ákvæði reglna þessara. Þegar það á við skal gera kostnaðaráætlun vegna fyrirhugaðra innkaupa. Sviðsstjóri stjórnsýslu- og þjónustusviðs veitir leiðbeiningar um innkaup sveitarfélagsins.

Við innkaup samkvæmt reglum þessum skal einkum nota eftirfarandi aðferðir ef miðlægir samningar Ríkiskaupa eru ekki tiltækir:

- Verðfyrirspurn
- Almennt útboð

Að höfðu samráði við sviðsstjóra fjármála- og stjórnsýslusviðs er heimilt að viðhafa aðrar innkaupaaðferðir sem lýst er í IV. kafla laga um opinber innkaup sé það talið líklegra til árangurs.

12. gr.
Viðmiðunarfjárhæðir

Við innkaup undir viðmiðunarfjárhæðum laga um opinber innkaup skal kaupandi ávallt gæta hagkvæmni og gera verðfyrirspurn eða samanburð með rafrænum aðferðum á meðal sem flestra fyrirtækja til dæmis á verði, gæðum og afhendingartíma.

Fyrir innkaup undir 2.000.000 kr. er starfsmönnum með innkaupaheimild heimilt að eiga bein viðskipti að undangengnum einföldum og óformlegum verðsamanburði. Fyrir innkaup á bilinu 2.000.000 kr. til 10.000.000 kr. skal leita skriflegra tilboða frá a.m.k. tveimur til þremur aðilum með einfaldri verðkönnun (t.d. með tölvupósti).

Þegar áætlað virði samnings er á eftirfarandi verðbili er skylt að viðhafa formlega verðfyrirspurn skv. 14. gr.:

- Vöru- og þjónustusamningar: 10.000.000 – 31.871.000 kr.
- Verksamningar: 10.000.000 – 75.800.000 kr.

Þegar áætlað virði samnings fer yfir eftirfarandi fjárhæð er skylt að viðhafa útboð innanlands sbr. III. kafla laga um opinber innkaup:

- Vöru- og þjónustusamningar: 31.871.000 kr.
- Verksamningar: 75.800.000 kr.

Þegar áætlað virði samninga fer yfir eftirfarandi fjárhæð er skylt að viðhafa útboð á Evrópska efnahagssvæðinu:

- Vöru- og þjónustusamningar: 31.871.000 kr.
- Verksamningar: 797.372.000 kr.

Allar viðmiðunarfjárhæðir eru án virðisaukaskatts.

Viðmiðunarfjárhæðir um útboð bæði innanlands og á EES svæðinu fara eftir lögum um opinber innkaup og reglugerð um viðmiðunarfjárhæðirUppfæra þarf innkaupareglurnar þegar viðmiðunarfjárhæðir laganna og reglugerðar breytast. Sé misræmi milli innkaupareglna og laga um opinber innkaup eða reglugerðar gilda viðmiðunarfjárhæðir laganna og reglugerðarinnar.

Byggðarráð skal staðfesta alla innkaupasamninga fari þeir yfir eftirfarandi fjárhæð:

- Verksamningar: 10.000.000 kr.
- Kaup á vöru: 10.000.000 kr.
- Þjónustusamningar: 10.000.000 kr.

Innkaupasamningar undir framangreindum fjárhæðum eru afgreiddir og samþykktir af hlutaðeigandi sviðsstjóra í umboði sveitarstjóra innan ramma samþykktrar fjárhagsáætlunar. Byggðarráði skal veitt reglubundið yfirlit yfir gerða samninga.

Sviðsstjóri þess sviðs sem innkaupin varða, skal leggja fram rökstutt mat sitt á hvaða tilboði skuli tekið ef um útboð eða fyrirspurn er að ræða og/eða hvaða aðila skuli samið við. Sviðsstjóri skal senda

byggðarráði mat sitt í málum sem krefjast staðfestingar ráðsins. Byggðarráð tekur afstöðu til þess hvort samið skuli að tillögu sviðsstjóra og staðfestir með því innkaupin.

13. gr.
Útreikningur á virði samninga og skipting innkaupa

Við útreikning á áætluðu virði samnings skal fara eftir III. kafla laga um opinber innkaup. Mikilvægt er við útreikning að tekið sé tillit til áætlaðrar heildarfjárhæðar innkaupa allra sviða, deilda eða stofnana sveitarfélagsins, nema þær beri sjálfstæða ábyrgð á innkaupum sínum eða tilteknum tegundum þeirra.

Útreikningur skal miðast við þann tíma þegar útboðsauglýsing er send til opinberrar birtingar eða þegar sveitarfélagið hefst handa við innkaupaferli við þær aðstæður að ekki er skylt að tilkynna opinberlega um innkaup.

Meginreglan er að samningar skulu vera tímabundnir (að jafnaði til 2–4 ára). Heimilt er þó að gera ótímabundna samninga um sérhæfða þjónustu, hugbúnaðarleyfi eða afnot, enda sé í þeim kveðið á um eðlilegan uppsagnarfrest og samningarnir teknir til reglubundinnar endurskoðunar eigi sjaldnar en á 3–4 ára fresti.

14. gr.
Verðfyrirspurn

Verðfyrirspurnir skulu vera skriflegar og tilboð skulu einnig vera skrifleg. Heimilt er að senda út fyrirspurnir og taka við tilboðum í fyrirspurnir með tölvupósti.

Fyrirspurnir skulu að lágmarki sendar til þriggja aðila. Berist færri en þrjú tilboð er sveitarfélaginu engu að síður heimilt að ljúka innkaupum að undangengnu rökstuddu mati á hagkvæmni þeirra tilboða sem bárust.

Málsmeðferð öll skal vera vönduð, fyrirspurnargögn skulu vera skýr og greinargóð og skýrt skal koma fram ef meta á tilboð á öðrum forsendum en verði einu saman. Samanburðarskjal verðupplýsinga skal gert og þátttakendur skulu upplýstir um val á viðsemjanda.

15. gr.
Undantekningar frá fyrirspurn og beiting samningskaupa

Sviðsstjóra þess sviðs sem verðfyrirspurn varðar er heimilt að veita undanþágu frá verðfyrirspurn ef ríkar ástæður eru fyrir hendi, svo sem ef búnaður eða þjónusta fæst eingöngu hjá einum aðila.

Sé áætlað virði innkaupa yfir viðmiðunarfjárhæðum laga um opinber innkaup er einungis heimilt að víkja frá almennu eða lokuðu útboði ef lagaskilyrði IV. kafla laga nr. 120/2016 fyrir beitingu samningskaupa án undangenginnar auglýsingar eru sannanlega uppfylltar. Skal ákvörðun um slíkt studd skriflegu lögfræðilegu mati og lögð fyrir sveitarstjóra og byggðarráð.

IV. kafli. Framkvæmd og eftirfylgni

16. gr.
Meðferð reikninga vegna innkaupa

Allir samningar um innkaup á verkum, vöru og þjónustu skulu vera skriflegir og skal skýrt kveðið á um reikningsgerð og greiðslutilhögun.

Öll skil á reikningum vegna kaupa á vöru og þjónustu skulu vera sendir rafrænt og fylgja tækniforskriftum frá Staðlaráði Íslands fyrir rafræna reikninga (TS-236).

17. gr.
Fræðsla og þjálfun innkaupafólks

Til að efla færni starfsfólks sveitarfélagsins og þjálfun á sviði innkaupa fær starfsfólkið fræðslu og þjálfun í samræmi við fræðsluáætlun í innkaupamálum, sem innkauparáð setur fram.

Innkauparáð sveitarfélagsins ber ábyrgð á að innkaupareglur þessar verði uppfærðar þegar þörf krefur.

18. gr.
Mælikvarðar og endurmat

Innkauparáð setur árlega markmið um árangur innkaupa í samræmi við stefnu sveitarfélagsins í innkaupamálum og skilgreinir mælikvarða til að meta árangurinn.

Innkauparáð fylgir markmiðum eftir, metur hvernig til hefur tekist við að framfylgja stefnunni og sér um að nauðsynlegar úrbætur nái fram að ganga, sbr. 8. gr. reglna þessara.

V. kafli. Önnur ákvæði

19. gr.
Hæfis- og siðareglur

Allir starfsmenn er koma að innkaupum og innkaupamálum, sem og aðrir fulltrúar sveitarfélagsins, skulu gæta að almennum hæfis- og siðareglum er gilda um starfsemi sveitarfélagsins.

Ákvæði 20. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 og ákvæði samþykktar um stjórn sveitarfélagsins um hæfi gilda um ákvarðanir sem teknar eru samkvæmt innkaupareglum þessum. Starfsmanni eða öðrum fulltrúum ber að hafa frumkvæði að því að gera viðvart um ástæður er kunna að valda vanhæfi.

Allir starfsmenn er koma að innkaupum og innkaupamálum skulu gæta þagmælsku um það sem þeir fá vitneskju um með aðkomu sinni.

20. gr.
Tengdir aðilar og hagsmunaskráning

Almennt eru tengdir aðilar aðal- og varamenn í sveitarstjórn auk æðstu stjórnenda sveitarfélagsins. Makar þessara aðila, ófjárráða börn og aðrir fjárhagslega háðir einstaklingar falla einnig hér undir ásamt fyrirtækjum í eigu eða undir stjórn þessara aðila.

Kjörnir fulltrúar og stjórnendur skulu gera grein fyrir verulegum eignarhlutum sínum eða nákominna í fyrirtækjum sem eiga í reglulegum viðskiptum við sveitarfélagið. Með verulegum eignarhlut er átt við 10% eða meiri beina eða óbeina eignaraðild, atkvæðisrétt eða ráðandi stöðu í félagi, en til nákominna teljast maki, sambúðarmaki, skyldmenni eða mægðir í beinan legg eða að öðrum lið til hliðar sbr. ákvæði 20. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Með reglulegum viðskiptum er átt við viðvarandi samningssamband eða endurtekin viðskipti sem nema samtals 2.000.000 kr. eða meira á ársgrundvelli. Um meðferð persónuupplýsinga fer samkvæmt lögum nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og skal óheimilt að halda miðlæga skrá yfir ófjárráða börn eða aðra vandamenn.

Viðskipti sveitarfélagsins við tengda aðila skulu vera á sömu forsendum og þegar um óskylda aðila er að ræða, s.s. varðandi einingaverð. Að öðru leyti gilda ákvæði 19. gr. um hæfis- og siðareglur og ber hlutaðeigandi aðilum ávallt að víkja sæti við undirbúning og ákvörðun um innkaup frá tengdum aðila.

21. gr.
Trúnaðarskylda

Allir starfsmenn er koma að innkaupum og innkaupamálum, sem og aðrir fulltrúar sveitarfélagsins, skulu gæta þagmælsku um það sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt á að fara vegna viðskiptahagsmuna sveitarfélagsins og stofnana þess, eða af öðrum ástæðum sem leiða af lögum eða eðli máls.

22. gr.
Kærur og kvartanir

Sé um að ræða innkaup sem falla undir lög um opinber innkaup getur aðili borið fram kæru í samræmi við XI. kafla laga um opinber innkaup.

Telji bjóðendur eða seljendur vöru, verka og þjónustu að á rétti sínum hafi verið brotið eða meðferð innkaupamála hjá sveitarfélaginu sé ábótavant, en málið heyrir ekki undir kærunefnd útboðsmála, er þeim ætíð heimilt að beina erindi þar um til byggðarráðs. Til að tryggja skjóta málsmeðferð og úrlausn er æskilegt að slíkt erindi berist skriflega innan fjögurra vikna frá því að aðili fékk vitneskju um málsatvik, en slíkur frestur takmarkar þó ekki stjórnsýslulegan rétt aðila til að leita réttar síns gagnvart sveitarfélaginu eða eftirlitsaðilum.

23. gr.
Gildistaka

Reglur þessar eru settar af sveitarstjórn Borgarbyggðar og öðlast þegar gildi.

Staðfest af Byggðarráði dags. 29. október 2026

Samþykkt í Sveitarstjórn